

J&N KANCELARIA PRAWNA
dr Marek Jarzyński & Kornel Novák

Stary Rynek 81
 61-772 Poznań, Poland

Tel.: +48 61 85 22 610

Fax: +48 61 85 27 636

E-mail: poznan@jarzpartner.pl

Internet: www.jarzpartner.pl

Poznań, dnia 3 stycznia 2019 r.

Trybunał Konstytucyjny
Al. Jana Christiana Szucha 12 A
00-918 Warszawa

Skarżący: J H

PESEL

reprezentowana przez:

radcę prawnego dr Marka Jarzyńskiego
 Kancelaria Prawna
 dr Marek Jarzyński & Kornel Novák
 Stary Rynek 81; 61-772 Poznań

Organ, który wydał zaskarżone przepisy:

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

Orzeczenie, którego dotyczy skarga:

Postanowienie Sądu Okręgowego
 w W z .04.2016
 sygn. , doręczone
 pełnomocnikowi Skarżącej w dniu
 11.04.2016

sygn. akt SK 14/18

Pismo pełnomocnika Skarżącej
w toku postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym

Ustosunkowanie do:

1. **Stanowiska Prokuratora Generalnego z dnia 23.11.2018 r.**
sygn. PK VIII TK 48.2018
2. **Wyjaśnień Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 05.12.2018 r.**
sygn. BAS-WAKU-1768/18

W imieniu skarżącej (odpis pełnomocnictwa w aktach sprawy):

1. W trybie **art. 69 ust. 2** w zw. z **art. 42 pkt 1** ustawy z 30.11.16 o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (dalej jako: **uotpTK**) ustosunkowuję się do:

- a. stanowiska Prokuratora Generalnego z 23.11.18 sygn. PK VIII TK 48.2018,
- b. wyjaśnień Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zawartych w piśmie Marszałka Sejmu RP z 05.12.18 sygn. BAS-WAKU-1768/18.

2. Wnoszę o nieuwzględnienie:

- a. wniosku Prokuratora Generalnego o umorzenie postępowania na podstawie **art. 59 ust. 1 pkt 2 uotpTK**,
- b. wniosku Marszałka Sejmu RP o umorzenie postępowania w trybie **art. 59 ust. 1 pkt 4 uotpTK**,

albowiem wprowadzenie z dniem 06.01.17 do ustawy z 17.06.04 o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy [...] bez nieuzasadnionej zwłoki¹ (dalej jako: **u.s.n.p.**) **art. 1 ust. 3**, przewidującego że jej przepisy stosuje się zgodnie ze standardami wynikającymi z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. poz. 284, z późn. zm.; dalej jako: **EKPC**) nie jest równoznaczne z wystąpieniem przesłanki umorzenia niniejszego postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania orzeczenia, o której mowa w **art. 59 ust. 1 pkt 2 uotpTK** lub z powodu utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego (**art. 59 ust. 1 pkt 4 uotpTK**).

3. Jednocześnie Stanowisku Sejmu RP z 05.12.18 zarzucam naruszenie **art. 59 ust. 1 pkt 4 u.s.n.p.** w związku z treścią **art. 6 pkt 1 - 7** ustawy z 30.11.16 o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw² (dalej jako: **ustawa zmieniająca u.s.n.p.**) w świetle **§ 15 pkt 5** i **§ 38 ust. 1 pkt 1** Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 20.06.02 w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”³ (dalej jako: **z.t.p.**).

W piśmie z 05.12.18 niezasadnie powołano **art. 59 ust. 1 pkt 4 u.s.n.p.** jako podstawę umorzenia postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. **Art. 59 ust. 1 pkt 4 u.s.n.p.** mógłby stanowić podstawę umorzenia postępowania wyłącznie w przypadku utraty mocy obowiązującej przez akt normatywny. Tymczasem **ustawa zmieniająca u.s.n.p.** nie uchylila objętego skargą konstytucyjną **art. 1 ust. 2 u.s.n.p.** Ww. ustawa w ogóle nie zawierała przepisów uchylających w rozumieniu **§ 15 pkt 5** i **§ 38 ust. 1 pkt 1 z.t.p.**

¹ Pełna nazwa i adres publikacyjny aktu: ustawa z 17.06.04 o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez zbędnej zwłoki; tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 75.

² Dz. U. z 2016 r. poz. 2103.

³ Tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 283.

4. W związku z wnioskami i zarzutami przedstawionymi w petitum i poniżej w uzasadnieniu, podtrzymuję wnioski skargi konstytucyjnej z 15.06.16.

Uzasadnienie

1. We wnioskach podsumowujących stanowisko Prokuratora Generalnego - na str. 52 pisma z 23.11.18, wers 6. - 22. wskazano:

„(...) omawiana w niniejszym stanowisku zmiana wprowadzona przez ustawodawcę ustawą zmieniającą, polegająca na dodaniu w art. 1 u.s.n.p. ust. 3, statuującego obowiązek dokonywania wykładni przepisów tej ustawy zgodnie ze standardami wynikającymi z Konwencji, **zdaje się eliminować istniejące wcześniej ewentualne wątpliwości dotyczące dopuszczalności wniesienia skargi na przewlekłość w postępowaniu klauzulowym, a tym samym istniejące w tym przedmiocie rozbieżności w orzecznictwie sądowym** [wyróżn. MJ].

„Jak należy ponownie podkreślić, **zgodnie ze standardami Konwencji przepisy u.s.n.p. powinny obejmować postępowanie klauzulowe.**

Przy zastosowaniu reguły przewidzianej w art. 1 ust. 3 u.s.n.p. zaskarżony przepis powinien być zatem interpretowany w taki sposób, że skarga na przewlekłość przysługuje także w postępowaniu klauzulowym [wyróżn. MJ].

Przy takiej wykładni art. 1 ust. 2 u.s.n.p. przepis ten nie prowadzi do zamknięcia drogi do sądu w przypadku wniesienia skargi na przewlekłość w postępowaniu klauzulowym.

Zaskarżony przepis rozumiany w ten sposób, iż skarga na przewlekłość przysługuje także w postępowaniu klauzulowym, jest zatem zgodny z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2 ustawy zasadniczej”.

Tożsama treściowo argumentacja została powołana w wyjaśnieniach Sejmu RP - na str. 19 pisma z 05.12.18, wers 1. i n. wskazano m.in.:

„(...) wskutek wynikającej z interwencji ustawodawcy modyfikacji kontekstu normatywnego, w jakim przepis ten jest osadzony [*chodzi o wprowadzenie art. 1 ust. 3 u.s.n.p. - przyp. MJ*], zmianie uległ jego sens normatywny i to w kierunku oczekiwanym przez skarżącą”.

„Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia należy uznać, że również skarżące przyznane zostały „uprawnienia”, o których mowa w art. 1 ust. 3 u.s.p.p., co w pełni zdezaktualizowało podniesione przez nią zarzuty. Niezależnie od wcześniejszych rozbieżności w orzecznictwie i ustaleń SN (zob. cytowaną już uchwałę SN z 4 sierpnia 2016 r.; sygn. akt III SPZP 1/16), może ona złożyć skargę na przewlekłość postępowania w sprawie nadania klauzuli wykonalności”.

„(...) W konsekwencji trzeba dojść do wniosku, że aktualnie wydanie wyroku w sprawie przepisu art. 1 ust. 2 u.s.p.p. nie jest konieczne dla ochrony jej konstytucyjnych wolności i praw”.

„(...) Podsumowując, w związku z tym, że kwestionowany przez skarżącą przepis prawny przestał obowiązywać, niniejsze postępowanie należy umorzyć na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p.TK. Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy przez Trybunał Konstytucyjny nie jest także konieczne dla ochrony konstytucyjnych wolności i praw (art. 59 ust. 3 u.o.t.p.TK)”.

Z przytoczonych fragmentów wynika, że podstawą stanowiska Prokuratora Generalnego z 23.11.18 oraz wyjaśnień Sejmu RP z 05.12.18 jest nietrafny i sprzeczny z obowiązującym prawem pogląd, że bezpośrednim skutkiem wprowadzenia do **u.s.n.p. art. 1 ust. 3** było objęcie postępowania klauzulowego zakresem skargi na przewlekłość postępowania, co ma rzekomo wywoływać bezprzedmiotowość skargi konstytucyjnej z 15.06.16.

Por. np. stanowisko Prokuratora Generalnego z 23.11.18, wnioski podsumowujące na str. 52
wyjaśnienia Sejmu RP z 05.12.18, wnioski podsumowujące na str. 19

W pismach Prokuratora Generalnego oraz Marszałka Sejmu RP przedstawiono argumentację w taki sposób, jak gdyby **dopiero** wejście w życie dodanego **art. 1 ust. 3 u.s.n.p.** spowodowało związanie Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniami **EKPC**, a w szczególności wynikającymi z tej Konwencji standardami działania państwa w stosunku do obywateli.

Jest to pogląd rażąco nieuwzględniający wiążących skutków prawnych wszystkich wcześniejszych aktów dotyczących przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do EKPC i związania RP jurysdykcją Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a zwłaszcza:

- a. **art. 1** ustawy z 02.10.92 o ratyfikacji Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1992 r. Nr 85, poz. 427),
- b. Oświadczenia rządowego z 07.04.93 w sprawie deklaracji o uznaniu kompetencji Europejskiej Komisji Praw Człowieka oraz jurysdykcji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 286),
- c. Oświadczenia rządowego z 07.04.93 w sprawie ratyfikacji przez Rzeczpospolitą Polską Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 285).

Jednocześnie pogląd ten jest rażąco niezgodny z literalną treścią:

- d. **art. 87 ust. 1** Konstytucji RP z 02.04.97, zgodnie z którym **EKPC** jako ratyfikowana umowa międzynarodowa stanowi źródło powszechnie obowiązującego prawa RP, a zatem standardy wynikające z EKPC powinny być stosowane najpóźniej od dnia przystąpienia RP do tej Konwencji (tj. od **19.01.93**), a nie dopiero z momentem wejścia w życie **art. 1 ust. 3 u.s.n.p.** (tj. od **06.01.17**),
 - e. **art. 91 ust. 2** w zw. z **art. 241** Konstytucji RP, zgodnie z którymi EKPC jako umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie (por. punkt a. powyżej) ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli tej ustawy nie da się pogodzić z umową.
2. Jak wskazano powyżej Rzeczpospolita Polska była zobowiązana do przestrzegania standardów wynikających z EKPC najpóźniej z chwilą przystąpienia do tej Konwencji (tj. od **19.01.93**). Wszelkie próby wykazywania, że standardy EKPC miały być stosowane później powinny być klasyfikowane jako nieodpowiadające rzeczywistości stanowi prawnemu.

Skoro z dniem 07.04.93 Rząd RP potwierdził oświadczeniem uznanie kompetencji Europejskiej Komisji Praw Człowieka oraz jurysdykcji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka⁴, to nie można zasadnie twierdzić, że standardy EKPC mogły pozostawać niespełnione po tej dacie, a obowiązek ich uwzględnienia wynika dopiero z wprowadzenia do systemu prawnego **art. 1 ust. 3 u.s.n.p.**

⁴ Por. Oświadczenie rządowe z 07.04.93 w sprawie deklaracji o uznaniu kompetencji Europejskiej Komisji Praw Człowieka oraz jurysdykcji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 286).

Wprowadzenie **art. 1 ust. 3 u.s.n.p.** nie może być powoływane dla uzasadnienia umorzenia postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, albowiem **ustawa zmieniająca u.s.n.p.** nie uchyliła objętego skargą konstytucyjną **art. 1 ust. 2 u.s.n.p.** Skoro zaskarżony przepis - **art. 1 ust. 2 u.s.p.n.** pozostaje w mocy, to nie zachodzą przesłanki wymienione w **art. 59 ust. 1 pkt 4 uotpTK**. Ponadto, nawet gdyby hipotetycznie założyć występowanie przesłanek umorzenia z **art. 59 ust. 1 pkt 4 uotpTK**, to do rozpatrzenia skargi konstytucyjnej w niniejszym postępowaniu powinien znaleźć zastosowanie **art. 59 ust. 3 uotpTK**, przewidujący że Trybunał nie umarza postępowania, jeżeli wydanie orzeczenia w postępowaniu zainicjowanym skargą konstytucyjną jest konieczne dla ochrony konstytucyjnych wolności i praw.

Prawo do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (także w postępowaniu klauzulowym) jest prawem wynikającym wprost z **art. 45 ust. 1** Konstytucji RP, a zatem jest gwarantowane przez Konstytucję RP (por. uzasadnienie wyroku TK K 21/99 z 10.05.2000, OTK 2000, nr 4, poz. 109). Powoduje to, że ww. prawo podlega ochronie przewidzianej **art. 77 ust. 2** Konstytucji RP, co oznacza, że zamknięcie drogi sądowej do realizacji lub ochrony tego prawa byłoby bezwzględnie możliwe tylko na poziomie Konstytucji. Tymczasem Konstytucja RP nie zawiera przepisów, które w konkretnie określonych przypadkach wyłączałyby ochronę prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Innymi słowy, prawo do niezwłocznego rozpatrzenia sprawy ma charakter bezwzględny, niezależny od wystąpienia dodatkowych przesłanek lub czynników. Wynikające zarówno z **art. 6 ust. 1 EKPC**, jak i z **art. 45 ust. 1** Konstytucji RP prawo do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jest bezwzględnie skuteczne, co oznacza w szczególności, że podmiot powołujący się na to prawo nie musi oczekiwać na wprowadzenie jakichkolwiek przepisów krajowych, które umożliwią lub potwierdzą możliwość skorzystania z tego prawa.

W tym kontekście, nie można kwestionować zasadności zaskarżenia w skardze konstytucyjnej niezgodności **art. 1 ust. 2 u.s.n.p.** z **art. 45 ust. 1** w zw. z **art. 2** i **art. 77 ust. 2** Konstytucji RP. Tym bardziej, że w stanowisku Prokuratora Generalnego z 23.11.18 w pełni potwierdzono zasadność argumentacji skargi z 15.06.16:

„Interpretacja przepisu art. 1 ust. 2 u.s.n.p., zgodnie z którą przepisy tej ustawy nie miałyby zastosowania do postępowania klauzulowego, a tym samym niedopuszczalna byłaby skarga na przewlekłość w tymże postępowaniu, mogłaby niewątpliwie budzić zastrzeżenia w kontekście wzorców z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2 Konstytucji.

W takim rozumieniu zaskarżony przepis mógłby być bowiem traktowany jako regulacja zamykająca drogę sądową dochodzenia naruszonego prawa do wykonania orzeczenia sądowego w rozsądnym terminie [wyróżn. MJ]”.

Por. stanowisko Prokuratora Generalnego z 23.11.18, str. 51, wers 20. - 26.

3. Zawarty w **art. 59 ust. 1 uotpTK** katalog przyczyn umorzenia postępowania ma charakter zamknięty, skoro nie wystąpiła którakolwiek z przesłanek tam wskazanych, postępowanie powinno być kontynuowane. W sprawie nie zachodzi również niedopuszczalność wydania orzeczenia w rozumieniu **art. 59 ust. 1 pkt 2 uotpTK**. Pomimo zmian **u.s.n.p.**, w tym wprowadzenia do tej ustawy **art. 1 ust. 3**, nadal możliwe jest wydanie wyroku stwierdzającego niekonstytucyjność pozostawionego w mocy przepisu **art. 1 ust. 2 u.s.n.p.** - w zakresie, w jakim przepis ten wyłącza możliwość złożenia skargi na przewlekłość postępowania w sprawie nadania klauzuli wykonalności (tzw. postępowania klauzulowego), co jest równoznaczne z zamknięciem drogi sądowej w rozumieniu **art. 77 ust. 2** Konstytucji RP, poprzez uniemożliwienie przeciwdziałania przewlekłości postępowania klauzulowego oraz wykluczenie rekompensaty za nieuzasadnioną zwłokę w rozpoznaniu sprawy. Wydanie takiego orzeczenia potwierdziłoby nie tylko zasadność skargi konstytucyjnej z 15.06.16, ale byłoby również zgodne z uwagami dotyczącymi dotychczasowej (przed 06.01.17) niekonstytucyjności **art. 1 ust. 2 u.s.n.p.** przedstawionymi w stanowisku Prokuratora Generalnego z 23.11.18 oraz w wyjaśnieniach Sejmu RP w piśmie Marszałka Sejmu RP z 05.12.18 sygn. BAS-WAKU-1768/18.

W świetle przedstawionej argumentacji, wnoszę jak na wstępie.

dr Marek Jarzyński

Załączniki: odpis pisma (5 x)